

THE IMPORTANCE OF STUDYING THE EFFECTS OF THE PANDEMIC ON ROMANIAN IMMIGRANTS FROM EUROPE

Elena DAJU

asistent universitar, Facultatea de Științe ale Educației, Drept și Administrație Publică,
Universitatea ”Constantin Brâncuși” Tg-Jiu
doctorand, Universitatea din Craiova, Școala Doctorală de Științe Sociale și Umaniste
e-mail: elena.alimona.daju@gmail.com

ABSTRACT: IN THIS MATERIAL WE HIGHLIGHT THE UNCERTAINTY RELATED TO THE OUTCOME OF THE EPIDEMIOLOGICAL SITUATION THE WORLD IS FACING ON A GLOBAL LEVEL, DESPITE FINDING AN ANTIDOTE, AND THE WAY THE PREMISES FOR RECONFIGURING LIFE ARE CREATED, IN GENERAL, IN THE CONTEXT OF NEW BIOPOLITICS, WITH UNFORESEEN EFFECTS, INCLUDING ON THE MIGRATION PHENOMENON.

KEYWORDS: MIGRATION, PANDEMIC, VACCINE, ECONOMIC RECESSION, SOCIAL DISTANCING.

INTRODUCERE

În timpul pandemiei s-au impus restricții severe în ceea ce privește libertatea de mișcare, limitându-se drastic dreptul la libera circulație și întrunire.

Epidemii au mai fost în ultimul secol, însă într-o eră a dependenței de mobilitate, o astfel de măsură a părut de neconceput în societățile democratice. Pe lângă efectele negative de natură economică și socială, restricționarea necesității de deplasare a declanșat o avalanșă fără precedent a teoriilor conspiraționiste și acte de nesupunere civică – ce au constituit, la rândul lor, fundamentul deciziilor privind limitarea unui drept considerat mai important decât mișcarea, dreptul la libera exprimare.

Asupra românilor angajați în contracte individuale de muncă în Europa, limitarea de mișcare pe fondul amenințării sanitare a avut un impact major, această categorie de populație rămânând fără surse de venit și fără alternative. De altfel, în acest context al amenințării cu sărăcia, deși în România s-au introdus reguli stricte pentru protecția stării de sănătate a persoanelor (interzicerea grupurilor peste 3 persoane, distanța între persoane), aeroporturile din țară au devenit neîncăpătoare pentru muncitorii români angajați să plece la cules de „sparanghel” în Germania, în plină pandemie.

Situația a generat un întreg scandal, motiv pentru care, potrivit *Raportului social al Institutului de Cercetare a Calității Vieții 2020*¹, citând date ale INSCOP, 81,7% dintre români

---

¹<http://www.iccv.ro/wp-content/uploads/2020/04/Raport-social-ICCV-27-aprilie-2020.pdf>

consideră că statul trebuie să ia măsuri pentru a-i încuraja pe românii întorși în țară și care muncesc în străinătate să rămână în România. Altfel spus, statul să intervină asupra paradigmei clasice vizând migrația pentru locul de muncă - din problemă strict personală, să devină o preocupare reală a oficialităților.

Este necesară studierea, din perspectivă sociologică, a efectelor pandemiei asupra imigranților români din Europa, pentru:

- prevenirea și/sau atenuarea unor implicații nocive, cum ar fi accentuarea înstrăinării și a detașării față de țara de origine, concomitent cu creșterea atașamentului față de țările adoptive;

- stabilirea amplitudinii fenomenului de migrație, în contextul pandemiei, generat de necesitatea unui loc de muncă, cu toate componentele de rigoare: volum de persoane (și caracteristicile acestora), efecte în plan familial, psiho-afectiv, identitar; evidențierea raportului dintre stat și cetățean, dintre indivizi și grupuri, dintre populația majoritară și minoritățile etnice, mai riguros decât în perioade de normalitate sau de situații de criză cu efecte preconizabile, important pentru reconfigurarea politicilor sociale și economice.

TEORIA UTILIZATĂ

De mai bine de un an de zile, respectiv la 30 ianuarie 2020, Organizația Mondială a Sănătății a declarat coronavirusul Wuhan o urgență globală pentru sănătate, iar la 11 martie 2020 pandemie din cauza COVID 19, aceasta având un impact major asupra economiei, comunicării și migrației.

Închiderea frontierelor pentru stoparea răspândirii virusului a afectat mijloacele de trai ale unei părți importante a populației lumii, generând amplificarea sărăciei și, la data respectivă, riscul creșterii migrației, odată cu redeschiderea granițelor.

Problema care se pune în prezent, când suntem atenționați că după această epidemie - deficitar gestionată la nivel global, vor veni și altele, este dacă ne vom obișnui cu o stare de urgență medicală permanentă. Dacă se va impune închiderea sanitară a frontierelor și după depășirea actualei crize epidemiologice sau dacă situația prezentă se va prelungi peste orice anticipări. Dacă migrația – un fenomen tot mai greu de controlat în ultimii ani - se va accentua sau va fi diminuată în aceste vremuri ale amenințărilor sanitare.

În ceea ce privește românii fără soluții de supraviețuire ori dezvoltare în România, se pune problema dacă aceștia se vor bucura, în sfârșit, de măsuri concrete din partea reprezentanților guvernamentali ori starea lor va cunoaște o degradare permanentă, generatoare de probleme tot mai semnificative din punct de vedere social.

Efectele pandemiei asupra imigranților români din Europa - blamați ca sclavii Europei și surse ale răspândirii virusului în țară - sunt insuficient cunoscute și cercetate, chiar și după un an de la declanșarea crizei medicale. **Această stare de fapt este de natură să întretină implicarea haotică a autorităților române în gestionarea unor situații individuale sau de ansamblu (ale unor comunități de români din străinătate), în cazul unor viitoare crize sanitare, de amploarea celei precedente sau mai grave decât aceea, dar și în situația reconfigurării politicilor migraționiste, având ca suport posibile noi biopolitici mondiale.**

Iar prin implicarea haotică a factorilor responsabili înțelegem inclusiv riscul ca, în lipsă de soluții sustenabile, statul român să recurgă tot mai des la organizarea culoarelor de liberă trecere, astfel că din slab economic să devină și mai slab, cedându-și gratuit forța de muncă repatriată de pandemie.

METODOLOGIA DE CERCETARE

Pentru că avem de-a face cu un eveniment încă în plină derulare, anticipăm că prin aplicarea unor metode sociologice, când situația de risc sanitar își va fi atins punctul culminant și se va îndrepta către un deznodământ (deocamdată ne aflăm în mijlocul valului 4), vom putea emite concluzii pertinente care să ajute la înțelegerea direcției fenomenului migraționist în perioada post-pandemică, scopul fiind gestionarea sa cât mai eficientă, în beneficiul românilor și al statului român.

- **Metoda observației științifice indirecte sociologice** – în scopul stabilirii tendinței fenomenului migraționist în perioada post-pandemie, funcție de politicile globale adoptate la acel moment: revenirea la libera trecere ori securizarea sanitară a granițelor.
- **Ancheta de opinie** - pe bază de *chestionar* sociologic - pentru a se stabili atitudinea față de migrație a celor care invocă amenințarea cu sărăcia extremă sau a celor interesați de împlinirea financiară și/sau profesională peste graniță, în perioada post-pandemie, dar și în timp de pandemie și prin tehnica *interviului directiv și nondirectiv* (interogarea unor ghizi de opinie: reprezentanți guvernamentali în teritoriu, medici, reprezentanți ai societății civile – ONG-uri din domeniul economic, învățământ, dezvoltare, mass-media, atât pentru a se concluziona asupra modului în care aceștia percep situația actuală, cât și pentru a stabili viziunea lor asupra ameliorării situației românilor dependenți de un loc de muncă în străinătate).
- **Metoda explicativă** – pentru a se analiza, în *etapa explicativă*, fenomenul migrației în rândul românilor în perioadă de risc pandemic major, raportat la cauzele sale individuale (lipsa alternativelor financiare, sărăcia, imposibilitatea susținerii familiei), iar în *intervalul comprehensiv* pentru a se urmări centralizarea motivelor comportamentelor individuale răspunzătoare de nevoia plecării la muncă în state dezvoltate, indiferent de riscuri: acești români și-au sacrificat de fiecare dată familia, copiii, propriul echilibru psiho-afectiv, starea de sănătate – își vor sacrifica ei însăși viața pentru că nu văd sau chiar nu au alternativă?
- **Metoda comprehensivă** – pentru completarea posibilităților de cunoaștere oferite de metoda explicativă, prin răspunsul la întrebarea ”pentru ce se sacrifică oamenii, alegând să migreze în scop lucrativ în alt stat?”, urmărindu-se cercetarea sensului uman al acțiunii lor, interpretarea semnificațiilor pe care indivizii le dau propriei acțiuni de a părăsi țara de origine, indiferent de starea de siguranță medicală.
- **Metoda comparativă și metoda statistică** – ca demersuri cognitive care să ajute la înțelegerea fenomenului social al migrației, prin confruntarea unor situații diferite în care acesta se manifestă. Studiarea fenomenului poate constitui un suport real în stabilirea unor politici publice și administrative eficiente, care să ducă la creșterea volumului populației stabile, în detrimentul mult blamatei migrații a românilor, devenită o eternă temă de campanie electorală.
- **Studiul de caz** – ”Sparanghelul german” - imigrantul român, muncitor indispensabil, post-pandemie. Digitalizarea societății - o soluție pentru anumite domenii de activitate în timp de distanțare socială, nu constituie o alternativă în domenii precum agricultură, construcții, îngrijirea bătrânilor, susținute, în Europa, de un procent important de români.

ANALIZA DATELOR

Ținând cont de starea de fapt actuală – incertitudine în ceea ce privește deznodământul situației de risc epidemiologic în care se află în prezent omenirea, chiar în cazul existenței, deja, a unui antidot (câteva variante de vaccinuri), la momentul de față se pot emite doar unele

presupuneri legate de rezultatele cercetării privind efectele pandemiei asupra imigranților români din Europa.

De evidențiat sunt discrepanțele survenite în timp în prognoza situației: unele aspecte care păreau tendințe reale au devenit în prezent riscuri sau situații relative, relativitatea fiind singura certitudine.

Așa este:

- riscul intensificării fără precedent a migrației odată cu redeschiderea granițelor – în prezent, sub amenințarea mutațiilor virusului și a altor posibile pandemii, aspecte neanticipate acum aproape un an cum ar fi închiderea/restricționarea sanitară a granițelor pe o perioadă îndelungată și foarte îndelungată, par ca situații posibile, sub configurarea unor noi politici la nivel global: politicile biologice.

Astfel, este posibil ca migrația, transmitătoare a virusului, să cunoască, în fapt, o reducere semnificativă, contrar tendințelor și prognozelor din ultimii ani care dădeau ca îngrijorătoare cifrele privind amploarea fenomenului. Scăderea fluxurilor migratorii este o condiție esențială în prevenirea pandemiilor, așa că tot mai mulți români vor rămâne în țară, fiind necesare politici administrative incluzive.

- reîntoarcerea la viața normală, odată cu descoperirea unui antidot – în fapt, în prezent, analiza situației evidențiază imposibilitatea atingerii obiectivelor Uniunii Europene vizând vaccinarea. Astfel, conform publicației *Politico*, citată de presa națională la 26 ianuarie 2021¹, cu ritmul respectiv de vaccinare, obiectivul asumat de Uniunea Europeană urma să fie atins abia în martie 2024. Deși România se afla, la acel moment, pe locul 2, în UE, după Malta, în ceea ce privește numărul de vaccinări, se anticipa ca țara noastră să atingă obiectivul de 70% abia în decembrie 2022, dacă își menținea ritmul, iar pentru a ajunge la data limită trebuia să crească rata vaccinărilor zilnice de trei ori. Menținând ritmul, însă, în 22 septembrie a.c., România urma să vaccineze doar 26% din populația adultă (aspect confirmat de statisticile actualizate la 5 august a.c. pe siteul guvernamental vaccinare-covid.gov.ro, din care rezultă că la această data, zona urbană din România era acoperită vaccinal în proporție de 28,28%, iar zona rurală în proporție de 14,22%).

Pentru că revenirea la o viață așa cum era cunoscută înainte de pandemie – cu liberă circulație, nu mai are un termen previzibil, de viitor apropiat, va trebui ca autoritățile să identifice soluții pentru persoanele fără surse de venit, revenite/staționare în țară, dar și pentru cele care au optat să rămână în străinătate sau să folosească culoarele de liberă trecere organizate de statul roman, în scop lucrativ.

Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare a constatat, într-un studiu publicat în cursul lunii octombrie 2020, că migranții sunt în mod deosebit afectați de pandemia de coronavirus²:

- număr mare de infectări în rândul acestora (din cauza numărului mai mare de contacte directe și a condițiilor neadecvate de locuit - în spații supraaglomerate); migranții sunt primii care ajung șomeri (mulți dintre ei lucrează în așa numitul sector HORECA din UE); copiii migranților au fost afectați de desfășurarea on-line a cursurilor (nu au computer, au spații mici de locuit și, în lipsa cunoștințelor de limbă, părinții nu îi pot ajuta la teme); în țările de origine ale migranților, transferurile bancare ale celor care lucrează în străinătate către familiile rămase acasă s-au redus drastic.

---

¹<https://www.digi24.ro/stiri/externe/politico-cu-viteza-actuala-romania-ar-atinge-tinta-de-vaccinare-in-decembrie-2022-iar-bulgaria-in-2040-1440030>

²<https://www.dw.com/ro/oced-pandemia-fr%C3%A2neaz%C4%83-migra%C5%A3ia/a-55307710>

În conformitate cu datele puse la dispoziția opiniei publice de către Grupul de Comunicare Strategică – până la data de 02 septembrie a.c., **23.574** (8.136 la 03.02.2021) **de cetățeni români** aflați în alte state au fost **confirmați ca fiind infectați** cu SARS – CoV – 2: 2.543 (2.075) în Italia, 16.778 (1.931) în Spania, 198 (187) în Marea Britanie, 129 (125) în Franța, 3.124 (3.115) în Germania, 95 (93) în Grecia, 49 în Danemarca, 37 în Ungaria, 28 în Olanda, 2 în Namibia, 8 (4) în SUA, 8 (7) în Suedia, 143 (131) în Austria, 22 în Belgia, 6 în Japonia, 2 în Indonezia, 75 (37) în Elveția, 4 (3) în Turcia, 2 în Islanda, 2 în Belarus, 7 (2) în Bulgaria, 21 (12) în Cipru, 4 (2) în India, 5 (2) în Ucraina, 8 în Emiratele Arabe Unite, 14 (13) în Republica Moldova, 3 în Muntenegru, 218 în Irlanda, 5 (2) în Singapore, 5 în Tunisia, 9 în Republica Coreea, 2 în Bosnia și Herțegovina, 2 în Serbia, 2 în Croația și câte unul în Argentina, Luxemburg, Malta, Brazilia, Kazakhstan, Republica Congo, Qatar, Vatican, Portugalia, Egipt, Pakistan, Iran, Slovenia, Federația Rusă, Finlanda, Polonia și Kuweit.

De la începutul epidemiei de COVID-19 și până la 02.09. a.c., **193** (151) **de cetățeni români** aflați în străinătate (37/34 în Italia, 19 în Franța, 43 în Marea Britanie, 60/25 în Spania, 14 în Germania, 2 în Belgia, 3 în Suedia, 5/4 în Irlanda, 2 în Elveția, 2/0 în Austria, 1 în SUA, 1 în Brazilia, 1 în Republica Congo, 1 în Grecia și 1 în Iran și 1/0 în Polonia) **au decedat**, iar **798 au fost declarați vindecați**: 677 în Germania, 90 în Grecia, 18 în Franța, 6 în Japonia, 2 în Indonezia, 2 în Namibia, unul în Luxemburg, unul în Tunisia și unul în Argentina.

În intervalul 19 august 2021 – 26 august 2021, au fost raportate **36.307.572** de cazuri în UE / Spațiul Economic European. Cele mai multe cazuri au fost înregistrate în Franța, Italia, Spania și Germania.

La nivel global, la 02.09.2021 se înregistrau **212.418.662** (103.770.690) **cazuri confirmate** de infecție cu coronavirus, din care **4.436.327** (2.250.395) **decese**.

CONCLUZII

În ciuda optimismului inițial – revenirea la viața normală odată cu identificarea unui vaccin, în plin efort de vaccinare, țările din Europa își accentuează restricțiile, în contextul răspândirii necontrolate a noilor tulpini ale coronavirusului, mult mai contagioase decât cea inițială.

Noile biopolitici întrezăresc, în fapt, modificarea drastică a modului de a trăi, așa cum eram obișnuiți.

În acest context, al stopării pe perioadă incertă ori chiar a reconfigurării regulilor legate de libera trecere și de exploatare a forței de muncă, imigrantul roman se va menține ca muncitor inutil pentru străinătate, redevenind indispensabil doar punctual, funcție de nevoile urgente ale statelor dezvoltate în domenii ca agricultura.

Pe acest fond, imigrantul va cunoaște modificări comportamentale și atitudinale față de ideea de migrație, căutând de unul singur alternative acasă, în lipsa unei implicări coordonate a statului pentru stabilirea unor măsuri viabile de integrare.

1) Pentru că revenirea la o viață așa cum era cunoscută înainte de pandemie – cu liberă circulație, nu mai are un termen previzibil, de viitor apropiat, va trebui ca autoritățile să identifice soluții pentru persoanele fără surse de venit, revenite/staționare în țară, dar și pentru cele care au optat să rămână în străinătate sau să folosească culoarele de liberă trecere organizate de statul roman, în scop lucrativ:

- unele programe, cum este cel implementat de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, cu sprijinul fondurilor europene, și-au dovedit deja ineficiența, tinerii fermieri întorși în România din străinătate fiind nevoiți să arunce mare parte din producție, în lipsa unei piețe de desfacere;

- **ultimul Raport de activitate conform programului de guvernare, postat de Ministerul pentru românii de pretutindeni, este cel din anul 2019, dinainte de pandemie;**

Principalele demersuri vizate privind procesul de reîntoarcere și reinsertie socială a românilor din afara țării reprezintă aspecte birocratice, unele dintre acestea, care ar fi putut avea un impact concret, nefiind puse până în prezent în practică – așa cum este ”elaborarea unui proiect de Lege privind insertia și reinsertia românilor de pretutindeni în România”, respectiv ”elaborarea unei noi Strategii pentru perioada 2021-2024 (context în care se propunea realizarea unui studiu sociologic privind diaspora românească, în care să se aibă în vedere elemente precum: componența socială a comunităților de români, harta prezenței cetățenilor români peste hotare, motivele care au determinat plecarea în străinătate, motivele care ar putea determina întoarcerea în România, domeniile în care românii din afara granițelor apreciază că este necesară o implicare mai activă a statului român”);

- celelalte propuneri reflectă preocupări cu caracter general, care nu depășesc sfera demersurilor birocratice comune, dovedite ca ineficiente în perioade de normalitate, cu atât mai mult în situații de urgență/risc sanitar (”diseminarea constantă prin mediul asociativ românesc din afara granițelor și prin social media a oportunităților din România, a programelor de finanțare disponibile (Start-Up Nation, Diaspora StartUp), a măsurilor luate de Guvern pentru tineri, respectiv a proiectelor de țară”; ”propuneri pentru desemnarea unei persoane în cadrul UAT-urilor care să fie responsabilă cu menținerea contactului cu cetățenii români care locuiesc în afara țării și care provin din zona respective”).

2) **În condițiile în care se consideră că vaccinarea duce la îmbunătățirea generală a situației epidemiologice și facilitează călătoriile transfrontaliere în condiții de siguranță,** conform situației de pe site-ul guvernamental vaccinare-covid.gov.ro, actualizată la 5 august a.c., zona urbană din România era acoperită vaccinal în proporție de 28,28%, iar zona rurală în proporție de 14,22% (statistic vorbind, întrucât situația ”vaccinării la chiuvetă” influențează semnificativ realitatea procentajelor).

- România face parte din rândul țărilor beneficiare de vaccinuri, motivele pentru care populația nu se vaccinează rezumându-se la incapacitatea autorităților de persuadare și de asigurare oportună a accesului la vaccin, în special în mediile rurale;

- începând cu 1 iulie 2021, **certificatul digital al UE privind COVID, care facilitează călătoriile în țările UE, este disponibil și activ în întreaga UE.**

BIBLIOGRAFIE

1. Anghel, R.G., Istvan, H., (2009). *Sociologia migrației. Teorii și studii de caz românești*. București. Polirom;
2. Otovescu, A., (2008). *Românii din Italia*. București. Editura Didactică și Pedagogică;
3. Otovescu, D., (2009). *Sociologie generală. Ediția a Va*. Craiova. Editura Beladi;
4. Raport social al ICCV 2020, *Calitatea vieții în timpul pandemiei: probleme și politici de răspuns. Un punct de vedere sintetic*. București. Institutul de Cercetare a Calității Vieții. Academia Română
5. Raport social al ICCV 2020, *Pandemia Covid 19 din perspectivă demografică*. București. Institutul de Cercetare a Calității Vieții. Academia Română. Mai 2020
6. <https://www.rfi.ro/special-paris-129911-vietii-prelungite-versus-vietii-irosite-iata-adevarata-dilema-luptei-anti-covid>
7. <https://www.dw.com/ro/ocd-pandemia-fr%C3%A2neaz%C4%83-migra%C5%A3ia/a-55307710>
8. <http://www.iccv.ro/wp-content/uploads/2020/04/Raport-social-ICCV-27-aprilie-2020.pdf>
9. <https://www.unicef.org/romania/ro/comunicate-de-pres%C4%83/covid-19-determinat-reducerea-dramatic%C4%83-serviciilor-esen%C8%9Biale-%C8%99i-protec%C8%9Biei>
10. <https://www.cnsct.ro/index.php/situatia-la-nivel-global-actualizata-zilnic/2247-situatie-infectii-coronavirus-covid-19-3-02-2021/file>
11. <https://www.cnsct.ro/index.php/situatia-la-nivel-global-actualizata-zilnic>
12. <https://www.digi24.ro/stiri/externe/politico-cu-viteza-actuala-romania-ar-atinge-tinta-de-vaccinare-in-decembrie-2022-iar-bulgaria-in-2040-1440030>
13. <https://www.jurnalemigrant.com/romani-morti-in-strainatate-de-covid-19-cei-mai-multi-in-marea-britanie-italia-si-franta/>
14. <https://www.mai.gov.ro/informare-covid-19-grupul-de-comunicare-strategica-3-februarie-ora-13-00/>
15. <https://spotmedia.ro/stiri/social/de-ce-multi-oameni-refuza-sa-se-vaccineze-teama-mai-tare-ca-religia-sau-nivelul-de-educatie-fotoreportaj>
16. https://www.b1tv.ro/eveniment/oms-avertizeaza-ca-anumite-relaxari-de-restrictii-ar-putea-fi-premature-as-indemna-la-prudenta-extrema-in-ridicarea-completa-a-masurilor-1037413.html?utm_source=facebook_B1&utm_medium=referral&utm_campaign=post
17. <https://m.rfi.ro/social-135875-uniunea-europeana-inregistrat-cel-mai-mare-numar-de-decese-din-ultimii-60-de-ani>
18. <https://ziaristii.com/medic-din-iasi-catre-colegul-sau-conspirationist-incalcat-juramantul-lui-hipocrate-mediciei-trebuie-sa-educe-pe-oameni-pandemie/>
19. <https://m.rfi.ro/social-135901-responsabilitatea-individuala-tara-unde-oamenii-inca-asteapta-sa-faca-statul>
20. <https://m.mediafax.ro/economic/ft-restrictiile-se-intorc-in-multe-tari-din-europa-iar-perspectivale-unei-reveniri-economice-luminoase-sunt-puse-in-pericol-de-varinta-extrem-de-contagioasa-delta-20184070>